

PÅ JAKT EFTER INRE SKÖNHET

Sedan barndomen hade Michael Johansson varit en manisk, men planlös, prylsamlare. Tills han fick uppenbarelsen på konstskolan.

Text MARTIN DEGRELL Foto NICKLAS RUDFELL

En hel palett av prylar. Michael Johanssons färgsorterade lager av byggklossar innehåller allt från gamla telefoner och tidningsställ till bestickklädor och sifoner.

Michael Johansson i sin ateljé på Cirkulationscentralen i Malmö.

nur mycket Tetris har Michael Johansson spelat i sina dagar? Tetris-effekt kallas ju det fenomen då en person som ägnat mycket tid åt en specifik

repetitiv aktivitet, som att fastna i ett spel, börjar »se« spelet i sin omgivning. Om man spelar mycket Tetris kan man börja fantisera om att placera alla mjölkpaketerna i affären enligt ett perfekt symmetriskt mönster, eller se intrikata byggklossar där andra ser en mönstrad tapet.

Ett bättre exempel på Tetris-effekt än Michael Johansson är svårt att hitta i konstvärlden. I sina serier av skulpturer och installationer pusslar han med millimeterprecision in väsensskilda vardagsobjekt – från resväskor, teveapparater och soffbord till husvagnar och traktorer; size is not an issue! – på en begränsad yta så att det skapar en symmetrisk, superkompakt enhet.

Men Michael har aldrig fixerat sig vid Tetris. Så vad är det som fått denna effekt på honom?

Utomlands vill man gärna tro att det handlar om att han i egenskap av Arketypisk Svensk ser och ordnar upp tillvaron så fyrkantigt effektivt som möjligt. Man associerar till Ikea, ordning och reda, en korrekt minimalism. Samtidigt kan man se en kaotisk, maximerad miljö som betvingats av konstnären – en kamp mot tingen där kontrollbehovet slutligen

MICHAEL JOHANSSON/

Ålder: 37. **Bor:** Malmö. **Konstutbildningar:** I Berlin-Weißensee, Stockholm, Trondheim och Malmö. **Karriär:** Ställt ut verk i hela Europa samt i Japan, Australien och Ryssland; artist-in-residence i bland annat Reykjavik, Oslo och Tokyo. **Aktuellt:** Museiparken i Karlstad till den 9 september, Galleri Christoffer Egelund i Köpenhamn till den 8 augusti. Därefter projekt i Australien, Belgien och Japan.

triumferar. I Japan blir kopplingen till compact living självklar.

För Michael själv handlar det mest – egentligen föga överraskande – om prylarna i sig.

»Jag har alltid varit en samlare«, berättar han. »Jag har alltid burit med mig föremål som jag hittat på olika loppisar, på olika platser där jag bott, släpat med mig det från Norge till Berlin till Sverige... saker som jag aldrig riktigt vetat vad jag ska göra av, vad jag ska använda till, varken privat eller professionellt.«

Det var först i samband med examensutställningen på konsthögskolan i Malmö 2005 – där Johansson tidigare känt att han trampat vatten – som det tidigare planlösa samlandet plötsligt fick sin stora mening.

»Jag insåg att jag var tvungen att försöka hitta något nytt uttryck...« säger han på sitt typiskt artiga, halvbylga och noggrant ordvägande sätt. »Så jag vände blicken mot mig själv, försökte vara ärlig och se vad som var unikt i min egen intressesfär. Och... det var ju samlandet!«

När Michael växte upp i det lilla samhället Åsaka utanför Trollhättan uppmuntrades kreativitet i hemmet, men utifrån en tämligen konservativ syn på konst. Det stora intresset var teckning, vilket ledde till målning och konststudier, på förberedande konstskolor och sedan på akademierna i Trondheim och Malmö. Hans teknik utvecklades men inriktningen förblev under lång tid naturalistisk målning och teckning. »Den person jag var då hade nog haft väldigt svårt att uppskatta det jag gör i dag«, konstaterar han.

MEN SÅ KOM IDEBLIXTNEDSLAGET 2005 – och alla hans tidigare riktninglösa samlingar till användning. En idé om en låda som var full av andra lådor, som en rysk babushka, föddes. Resultatet blev verket *Han hade packat hela natten*, fem objekt av identiska dimensioner – det första består av en väska, det andra av två väskor vars sammanlagda dimensioner är identiska med den första, och så vidare. Utifrån detta har sedan Johansson utvecklat och förfinat konceptet och arbetar nu i både minimal och monumental skala med sina verk. Han >

»IDÉERNA FÖDS UR VARDAGSIAKTTAGELSER. SOM NÄR JAG SER NÅN PÅ GATAN I LIKADANA KLÄDER SOM JAG HAR, ELLER GÅR ÖVER EN PARKERINGSPLATS DÄR ALLA BILAR ÄR RÖDA.«

Från minimalt till maximalt. Verket *Self Contained* innehåller containrar, husvagn, Volvo, lastpallar och kylskåp. Från utställningen *Umedalen Skulptur* på Galleri Andersson/Sandström i Umeå 2010.

› anser att allt hänger ihop: »Jag gillar att tänka på objekten som ett enda stort verk i ständigt förändring.«

Det finns också en harmoni som följer precisionen, en känsla av att allt nu – precis som Michaels samlande – funnit sin ideala plats. Själv associerar Johansson gärna visuellt till hur en bil kan se ut efter att den har komprimerats till en liten kub i en bilkross, och talar varmt om betydelsen av vardagsföremålen som utgör verken, deras ursprung och tidigare existens. I princip alla föremål kommer från loppmarknader och secondhandbutiker. Vad händer när man för samman de här prylarna i ett nytt sammanhang, jämte andra saker? Vilken berättelse tar vid i skarvarna mellan objekten?

På köksbänken i Michael Johanssons lägenhet nära Nobeltorget i Malmö står några kulörta plastburkar uppradade, med etiketterna »rice«, »flour« och »sugar« lite halvt på sned.

»Jag köpte dem på en loppmarknad i Sydney, i samband med ett projekt där, men om de kommer att bli objekt i ett kommande verk eller förbli köksföremål är för tidigt att säga«, kommenterar Michael, vars relation till loppmarknader är komplicerad.

»Det är svårt att besöka dem utan att ha på sig jobbglasögonen.«

Med viss regelbundenhet gör han ett svep bland Malmös loppisar och second hand-butiker – Sopstationen, Marknadsbörser, Myrororna – men nuförtiden är han ofta ute efter specifika objekt, den där sista pusselbiten som kompletterar ett pågående verk. Det kräver tålmod, det kan ta tid att hitta rätt.

FÖRR VAR GRÄNSEN MELLAN det privata samlandet och det yrkesmässiga mer otydligt, i dag försöker han främst koncentrera sitt enorma arbetsmaterial till sin ateljé och låta lägenheten vara en så fredad zon som möjligt. Om man föreställt sig ett hem överbelamrat med saker får man tänka om – lägenheten är mer en vilsam kontrast till hans normala arbetsmiljö.

Inspirationen finner han i vad han kallar »oregelbundenheter i vardagen«, slumpmässiga skeenden eller saker som sticker ut från det gängse mönstret.

»Som när jag möter någon på gatan som har likadana kläder som jag själv, eller när det på en parkeringsplats står bara röda bilar... För att skapa något gäller det inte bara att samla in information utan också sälla och sätta ihop nya kombinationer.«

Känslan man får av Michael Johanssons verk

Verket *Half Full*, ett glasbord med glasobjekt från utställningen *Recollection* på Ystads konstmuseum 2011.

är att han har vill visa upp något han sett i ett sammanhang som ingen annan sett.

Det tar bara några minuter att gå från lägenheten till ateljén på konstnärshubben Cirkulationscentralen, i ett gammalt industriområde med en sliten bensinmack, en ödetomt och en kyrkogård som närmaste grannar. Där får samlandet breda ut sig, men under kontrollerade former. Föremålen utgör ett enormt arkiv av ingredienser, beståndsdelar till kommande verk. De är hans färger och penslar. Hyllorna är proppfulla av saker, huller om buller trängs gamla uppslagsverk med hårtorkar, durkslag och pårmar. Allt sorterat efter färg.

Men det börjar bli trångt – för varje verk som färdigställs flödar desto fler nya in. För de riktigt stora installationerna har ateljén blivit för liten – i de fallen flyttar han över bygget till Monumentalverkstadens enorma lokaler vid Dalaplan i Malmö. Det händer att han får ta hjälp av assistenter och hantverkare för att färdigställa de större verken, och när han gör platsspecifika installationer utomlands får ibland galleripersonal inköpslistor eftersom det kan vara svårt för honom att släpa med sig svenska loppisprylar på planet till, säg, Tokyo.

Efter att tidigare ha kuskat runt i Sverige, Norge och Tyskland kändes flytten till Malmö i samband med studierna på Konsthögskolan som att komma hem.

»Malmö är fortfarande en bra stad att vara konstnär i« säger han. »Men hemmet ser jag just nu inte så mycket av.«

Pågående eller nyligen avslutade utställningar och projekt i Japan, Belgien och Australien har inneburit mycket resande. Även om den lugna lägenheten är en oas att komma hem till hägrar en flytt tillbaka till Berlin i horisonten. 📍

»JAG HAR FÅTT EN MER KOMPLICERAD RELATION TILL LOPPMARKNADER, DET HAR BLIVIT SVÅRT ATT BESÖKA DEM UTAN ATT SAMTIDIGT HA PÅ SIG JOBBGLASÖGONEN.«

Compact living. Den alltmer trångbodda ateljén är såväl verkstad som förråd och arkiv, och fylls sakta men säkert av beståndsdelar till kommande verk.

